

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Meditationum evangelicarum volumen tripartitum

Creidius, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Feria I. paschatos

[urn:nbn:de:bsz:31-122776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122776)

nostris, ut rotæ vehiculi istius propellantur, & ministros Ecclesia habeat idoneos, qui nos pascant in scientia & doctrina ad vitam æternam. Quicquid hac ratione in cultum divinum impenditur, id sub spe largissimæ retributionis in fœnus Domino elocatur, sicut scriptum est Proverb. 3. vers. 9. Gal. 6. vers. 10.

2. *Regaliter.* Nam palmas præcidunt ex arboribus, quæ signum sunt victoriæ, ut videre est 1. Macc. 13. v. 51. 2. Macc. 10. v. 7. Hoc ipso agnoscunt Christum triumphatorem & principem pacis, qui passione & morte suâ omnes hostes nostros debellare & superare debebat.

Sequitur vos mei, & Christo ad exemplum huius plebeculæ offerre palmam fidei,

quæ mundum vincit, 1. Joh. 5. v. 4. & agnoscite ipsum non solum pro vero pacis Principe, qui iram Patris placavit, & æternam pacem restauravit, Es. 9. v. 6.

Palma non cedit oneri, sed quo magis premitur, eò magis assurgit: Ita nos quoque quando pressuram habemus in mundo, Joh. 16. v. 33. animo non frangamur sed gloriemur de afflictionibus, Rom. 5. v. 3.

3. *Hilariter.* Nam lætum Osianna Christo, publicè accinunt, & nil curant Pontifices. Ita confiteamur Christum coram mundo, ut confiteatur nos coram Patre cœlesti, Matth. 10. v. 32. Nam unanimis confessio, & celebratio nominis divini iuge Deo sacrificium & proprius veri Christiani character est, Ebr. 13. v. 15.

Feria I. Paschatos.

Evang. Marc. 16. vers. 1. 8.

CUM Simson in oppido Gaza à Philistæis captivus detineretur, surrexit mediâ nocte, & ambas portæ fores cum postibus suis apprehendit, impositasque humeris portavit ad verticem montis qui respicit Hebron, Judic. 16. v. 3.

Simson fuit typus Christi, Simson enim idem est quod vir solis, ein Sonnenmann/ & ita convenit cum Christo, qui est sol Justitiæ, Mal. 4. vers. 2. videbatur etiam ante biduum captivatus à morte & inferno, dum in cruce penderet, & postea in carcerem sepulchri detruderetur, sed hodie surrexit perruptis & destructis inferorum portis, & captivam duxit captivitatem, Ephes. 4. vers. 8. Psal. 68. v. 19. quin & nos eduxit simul de lacu in quo non est aqua, Zachar. 9. v. 11.

Hoc beneficium majus est, quàm educio Israelitarum ex servitute Ægyptiaca, Quemadmodum igitur liberationis huius Ægyptiacæ annua & solennis in populo Israelitico celebrabatur memoria, Exod. 12. v. 25. ita beneficium à Christo nobis exhibitum multò magis recolere debemus, quo sine solennitas præsentis festi à majoribus nostris instituta est.

Nos absq; ulteriori verborum circuitu prælectam Evangelii pericopen ad manus sumemus, quâ prima de Christo à mortuis resuscitato Concio describitur, & videbimus

I. *Devotionem muliercularum laudabilem.*

II. *Concionem Angeli memorabilem.*

J. J.

EX.

EXEGESIS.

Cum Abraham vicisset Regem Chodor-laomor, exivit Melchisedeck & benedixit ei, Gen. 14. v. 18. Hodie vicit semen Abrahamæ, æquum igitur est, ut egrediamur ipsi in occursum, & gratulabundi accinamus ex Ps. 95. v. 1. Venite jubilemus Domino, jubilemus petrae salutis nostræ. Exemplo suo prælucent nobis mulierculæ, quæ suâ devotione nos admonent, quomodo pascha nostrum cum sancta solennitate & pia resuscitati Christi memoria celebrare possimus & debeamus.

Requiritur igitur

I. *Sabbathi observatio*, quæ mulierculis hinc tam religiosa fuit, ut quamvis constituisent ex pia affectione Dominum Jesum in sepulchro more Hebræorum inungere, non tamen prius illud faciant, quàm Sabbathum præterit, quod Judæi septimo die hebdomadis juxta legem celebrare solebant, Exod. 20. v. 10.

Sabbathum quietem denotat. Quia igitur Deus præsens festum ordinavit, & præ aliis diebus sanctificavit, quiescere debemus

1. *Ab operibus*, ut soli Deo vacent corpora nostra, tanquam hostia acceptabilis, Rom. 12. v. 1.

2. *A sceleribus*. Solent pleriq; festis diebus comorations, comestiones, lusus & alia id genus exercitia diabolica instituire, quib; a templo abstrahuntur, & in abyssum præcipitantur infernalem, ubi nulla quies erit damnatis in æternum, Apoc. 14. v. 11. Proinde expurgandum est vetus peccatorum fermentum, ut epulemur pascha nostrum, non in fermento malitiæ & nequitia, sed in azymis sinceritatis & veritatis, I. Cor. 5. v. 6. 7.

II. *Unguenti preparatio*. Volebant mulierculæ corpus Dominicum in sepulchro ungere, & à corruptione præservare, hinc pretiosa sibi comparant aromata, ex quibus unguentum conficiunt. Sed errant miseræ. Corpus enim Domini, quod propter inhabitantem *ἀδύο* corruptionem non debebat videre, Psal. 16. v. 10. tali unctio non indigebat, inde etiam surrexerat antequam ad sepulchrum venirent. Spirituali igitur modo ipsum ungamus

1. *Unguento poenitentia*, sicut peccatrix illa Luc. 7. v. 37. 38. lachrymis suis Christo pedes lavit & crinibus capitis deterfit. Hoc unguentum ipsi gratum est, Luc. 15. v. 10.

2. *Unguento beneficentia*, in membris suis, & panem frangamus esurienti, hoc est compati super contritione Josephi, quod qui non faciunt, abominatio sunt coram Domino, Amos 6. v. 6.

III. *Sepulchri visitatio*, non passibus corporeis, ut olim in Papatu corporatibus istiusmodi peregrinationibus ad sanctum sepulchrum plus nimio tributum est, sed affectu devotæ mentis, ut mysteria & fructus resurrectionis Dominicæ expendamus, quæ se verum Dei filium, victorem mortis & vitæ ducem comprobavit, Act. 3. v. 15. Visitacionem illam suscipiunt mulierculæ

1. *Summo diluculo*, quod & nobis imitandum est. Si enim hæ mulierculæ dilexerunt Christum, quem putabant mortuum, quanto magis nos decebit, ut diligamus eum, quem scimus vivere, & summo diluculo ad piam huius mysterii meditationem & Christi resuscitati glorificationem surgamus, ingeminantes cum Davide Psal. 5. v. 4. 57. v. 9. 108. v. 2. 3. nam vigilantibus mulieribus, & summo manè ad sepulchrum abquentibus nunciatur Christi resurrectio. Vigilemus & nos

Vid. Millon
Lectura. Josephi
Ab. 95. ju.
Biblia. p. 40.
N. T. p. 40.

& nos spiritu nostro in præcordiis nostris, Ef. 2.6.v.9. ut eum inveniamus, Prov.8.v.17.

2. *Amicabili colloquio*, cujus materia duplex.

1. *Gravamen*. Nam inter eundem recordantur lapidis, quo Josephus & Nicodemus ostium monumenti occluserant, & quis, inquit, revolvat nobis lapidem ab ostio monumenti? Talis nos quoque suo modo lapis gravat sub cruce, qui sæpe impedit, ut Christum invenire non possimus, unde oritur quæstio, quis devolvat nobis lapidem ab ostio monumenti? quis liberabit me de corpore mortis huius? Rom. 7.v.24. quis dabit mihi pennas sicut columbæ, & volabo & requiescam, Pl.55.v.7. nam magna & multa est justis tribulatio, Pl.34.v.20.

2. *Levamen*. Nam suspicientes vident lapidem esse revolutum. Ita suis fidelibus à πὸ μνηστῆρος quandoque auxilium mittit Deus Pater cælestis, & propterea adjutor in opportunitate dicitur, Psalm.9.vers.10. Sepulchra nostra sunt clausa ingenti saxo, quo minus ex illis ad vitam progredi possimus, hoc est, lex Dei in tabulis lapideis descripta propter peccatum nos accusat, & morti captivos tradit, sed Christus gloriosa resurrectione suâ lapidem revolvit, non solum à suo, sed etiam à nostro sepulchro, & hanc gratiam nobis promeruit, ut è sepulchris nostris ad vitam æternam resurgere possimus, I. Cor.15.v.22.

De Secundo.

Sequitur *Angeli Concio*, cujus hic describitur

I. *Scopus*, qui est

I. *Consolatorius*, si spectemus

1. *Angeli formam*, viderunt enim sepulchrum ingressæ

1. *Adolefcentem*. Hoc indicatum est, quod in futura resurrectione, quam Christus nobis acquisivit, juvenus nostra renovabitur ut aquilæ, & nemo ibi amplius senescet, semper erimus sani vegetique juvenes, germinabimus & florebitur instar palmæ, Psal.92.v.15.

2. *Sedentem*. Cum Christus nasceretur, in aëre sese librabat cælestis præco natiuitatis Luc. 2.v.13. Sed jam sedet regnantem indicans, qui in natiuitate stando bellaturum significabat, ut habet glossa ordinaria in hunc locum.

3. *Splendentem*. Nam stolâ candidâ amictus erat, quam Lucas c.24.vers.4. ab adjuncta fulguratione, & Matthæus c.28.v.3. à comparatione nivis exaggerat. In passione Christi sol obtenebrescebat, & pullum quasi amictum induebat propter obitum Creatoris & fratris sui, Mal. 4.vers.2. nunc verò in resurrectione vestes Angeli candidas assumunt, creatori suo de victoria, & nobis de stola justitiæ per Christum restauratâ congratulantes, Dan.9.v.24.

2. *Exordii normam*. Quia enim expavescebant mulierculæ ob aspectum Angeli, mox alloquitur ipsas. Nolite expavescere, cur trepidatis, vult dicere, non ad terrendum sed ad exhilarandum veni. Bonum affero nuncium exultate boni, dolor & timor exulet omnis.

Videte dilecti. Fructus resurrectionis Christi est expulsio timoris. Non est ut metuatis Diabolum, Christus exarmavit ipsum, Luc.11.v.22. vel chirographum peccati, delerum est sanguine Christi, Col.2.v.14. vel mortem, excoriata est morte Salvatoris, I. Cor.15.v.55. quâ vitam & ἀφθαρσίαν nobis retulit, 2. Tim.1.v.10.

II. *Informatorius*. Nam Jesum quæritis Naza-

Vid. Mallon
Evid. Inp. 21
obf. 96.

Nazarenum, inquit, qui crucifixus est, surrexit & non est hic, ecce locum, ubi posuerunt ipsum. Quibus verbis indicat, se non hominem, sed Angelum Domini esse in hunc finem ablegatum, ut de resurrectione Christi ipsas informaret. Quando enim dicit: Surrexit, testatur

1. *Resurrectionis veritatem.* Deus quidem in V. T. per Sanctos Prophetas veritatem & certitudinem Dominicæ resurrectionis satis confirmaverat, Psalm. 16. v. 10. 110. vers. ult. Es. 53. v. 10. &c. Sed ut fides resurrectionis eo certior esset, Angelum de cælo mittit, qui testis est verax & fidelis, ex numero eorum, qui semper vident faciem Patris cælestis, Matth. 18. v. 10. nam articulo resurrectionis Christi cardo salutis nostræ vertitur, 1. Cor. 15. v. 14.

2. *Resurrectionis majestatem,* quæ in eo consistit, quod virtute propriâ resurrexit. Dicit quidem scriptura aliquoties Christum esse à patre cælesti resuscitatum, Roman. 6. v. 4. Ebr. 13. vers. 20. ut certi redderemur pro peccatorum nostrorum debitis per mortem Christi plenè satisfactum esse, aliàs sponsores nostrum ex sepulchri carcere non dimisisset, sed ne quis cogitet, Christum tam impotentem fuisse, ut non potuerit seipsum suscitare, ideò dicit Angelus, surrexit, virtute scilicet propriâ, Joh. 2. v. 19. 10. v. 17. 18. hinc est quod Paulus dicit, per resurrectionem ex mortuis Christum se potenter declarasse filium Dei, Rom. 1. v. 4.

3. *Redivivi corporis idenditatem,* quod idem qui in cruce mortuus, & postea per Josephum & Nicodemum sepultus est, hoc ipso corpore, quod in cruce pependerat, resurrexerit. Hoc docet Angelus, quando Christum crucifixum appellat, & locum mulierculis ostendit, ubi positus fuerat.

Hoc maximam nobis consolationem præbet. Quia enim corpore illo Christus resurrexit quod ex Maria assumpsit, & pro nobis in mortem tradidit, de Amore & benevolentia ipsius non est ut dubitemus. Nam in resurrectione & collocatione ad dextram Patris, imò in omnem aternitatem frater noster permanet, Joh. 20. v. 17.

III. *Exhortatorius.* Nam præcipit illis, ut hoc quod viderunt & audiverunt, annuncient discipulis ejus, & imprimis Petro, qui majori ob lapsum suum tristitia, quàm reliqui discipuli, percussus, majori etiam sollicitudine de morte Christi affligebatur, & proinde læto hoc nuncio præ aliis magis indigebat. Præceptum hoc illustrant promissione Christi, quâ præcessurum se discipulos in Galilæam antea receperat, Matth. 26. v. 32. Marc. 14. v. 28.

Apparet inde profundissima Christi longanimitas & misericordia, quâ dispersos discipulos & Petrum abnegatorem recipit. Hoc argumentum est infallibile, quod non velit mortem peccatoris, sed ut convertatur & vivat, Ezech. 33. v. 11. ubi enim exuperat delictum, ibi exuperat gratia, Rom. 5. v. 20.

II. *Effectus,* qui duplex,

1. *Refugium.* Nam abeuntes citò fugerunt à monumento propter stuporem & timorem qui illos invaserat.

Hæc est naturæ nostræ post lapsum infirmitas, ut, quia peccati & imperfectionis sibi conscia, divinum angelicumque conspectum fugiat, ut testatur exemplum Adam, Gen. 3. v. 8. Danielis, c. 10. v. 7. 8. 9. Johannis, Ap. 1. v. 17.

Studeamus igitur, ut hic cum timore & tremore salutem nostram operemur, Phil. 2. vers. 12. ne exhorrescamus olim, cum ante

tribunal Christi comparebimus, sed capita nostra attollamus, gaudentes, quod redemptio nostra appropinquet, Luc. 21. v. 28.

2. *Silentium*, quod præ timore nemini quicquam dixerunt, de rebus iis, quæ ad sepulchrum ipsis evenerant, nemini, videlicet, in via sibi occurrenti, quamdiu stupor & metus iste duravit. Mox enim dum rever-

tuntur Hierosolymas, Christus ipsis obviam venit, & omnem metum adimit, Matth. 28. v. 9. 10. Tunc omnia ista, quæ evenerant, undecim Apostolis, & cæteris discipulis omnibus pleno ore referent. Luc. 24. v. 9. Magnalia enim Dei non sunt reticenda, sed ubique prædicanda & latè divulganda, Tob. 12. v. 7.

Feria II. Paschatos.

Evangelium Luc. 24. v. 13. 35.

Legimus Gen. 44. & 45. de Josepho, quod fratres suos statim cognoverit, sed ipsi non cognoscebant ipsum. Primum quidem durius ad eos loquitur, tanquam ad alienos, sed tandem non potest se cohibere, & irruens in colla fratrum suorum, indicavit ipsis dicens: Ego sum Joseph frater vester, nolite pavere, atque ita fratrum tristitia in summam lætitiã mutata est.

Similem processum observavit Christus cœlestis ille Josephus in hodierno Evangelio. Fratres ejus, ut ipse nuncupat Apostolos, Matth. 28. v. 10. ab eo turpiter profugerant, Petrus insuper etiam ipsum abnegaverat, neque tamen Christus eos propterea repudiat, sed associat sese ipsis in via, principio quidem in forma peregrina, sicut Josephus, & stultitiã ipsorum increpat, postea tamen exarsit cor ejus, & non potuit ulterius se cohibere, sed manifestavit se, ut agnoscerent eum, non secus ac dixisset. Ego sum cœlestis Joseph, frater vester, nolite pavere, mortuus eram, & ecce vivo in secula seculorũ, & habeo claves mortis & inferni, Apoc. 1. vers. 18. quo pacto timor omnis evanuit, &

gaudio valde magno perfusi sunt discipuli, ut prælecta pericope satis superque testatur, cuius tres sunt partes, quarum

- I. Complectitur *discipulorum peregrinationem.*
- II. *Christi associationem.*
- III. *Resurrectionis manifestationem.*

II.

EXEGESIS.

Sicut solis ortum præcedit aurora sive diluculum: Sic apparitionem Christi præcessit angelica resurrectionis ejusdem manifestatio, quam heri consideravimus. Heri angelus de resurrectione Christi concionatus est, hodie Christus ipse apparet, & se redivivum discipulis exhibet. Heri mulieres discedebant à monumento cum aliquali gaudio, cui timor & dubitatio permixta erant. Hodie gaudent discipuli, & cor ipsorum ardet. Heri audivimus Angelum dicentem: Surrexit & non est hic. Hodie Christus ipse testatur, se non solum resurrexisse, sed & in gloriam suam intrasse. Ut ergò crescant resurrectionis mysteria: Ita quoque crescere